

головне – професійно підходити до будь-яких змін кримінального законодавства, адже за результатами аналізу законотворчої діяльності від моменту прийняття КК України у 2001 році серед науковців і практиків на сьогодні закріпилася думка про необхідність створення вже нового КК України.

Отже, можна дійти висновку, що стабільність кримінального законодавства позитивно впливає в цілому на механізм кримінально-правової охорони службової діяльності, на єдність судової практики, ефективність правосуддя та узгодженість роботи усієї системи органів кримінальної юстиції у напрямку спільної мети – запобігання службовій злочинності.

Література

1. Кузнецов В. В. Кримінально-правова охорона: проблеми визначення поняття // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Серія Право. – Вип. 30. Том 2. – 2015. – С. 107-110.

2. Баулін Ю. В. Кримінальний кодекс України: сучасний стан та перспективи / Ю. В. Баулін // Проблеми науки кримінального права та їх вирішення у законотворчій та правозастосовній діяльності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 8-9 жовт. 2015 р. / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. – Х.: Право, 2015. – С. 7-11.

3. Дудоров О. О. Кримінальна відповідальність за незаконне збагачення: за і проти / О. О. Дудоров // Правова політика української держави: міжнар. наук.-практ. конф., 19-20 лютого 2010 р.: тези допов. – Т. 1. – Івано-Франківськ: Прикарпатський національний ун-т імені В. Стефаника, 2010. – С. 24-28.

УДК 343.(043.2)

Юзікова Н. С., к.ю.н.,
Дніпропетровський національний
університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро, Україна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ТА КРИМІНАЛЬНИХ ЗАГРОЗ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Кримінологічна наука та суспільство дійшли висновку, що сучасна модель правопорядку є недостатньою для безпечного майбутнього суспільства. Державна політика безпеки потребує концептуального доповнення у вигляді системного віктимологічного запобігання злочинності та забезпечення національної безпеки держави.

Питання безпеки та кримінальних загроз німецькими вченими розглядаються під кутом раціональної протидії злочинності органами поліції. Петер-Алексіс Альбрехт зазначає, що доцільним є роз'яснення кримінальних загроз, при детальному розгляді яких можна раціонально

протидіяти злочинності звичайними методами. Замість встановлення камер спостереження у громадських місцях поліція повинна збільшити свою присутність у відомих небезпечних місцях. Але для політиків це занадто дорого – влада не хоче платити добре кваліфікованій державно-правовій поліції [1, с. 38].

Про необхідність захисту неповнолітніх та запобіганні повторній їх віктимізації наголошено на XIII Конгресі ООН із запобігання злочинності та кримінальному правосуддю (2015 року). Так, на семінарі-практикумі цього Конгресу приділено увагу як важливості запобігання злочинності серед молоді, підтримці та реінтеграції неповнолітніх правопорушників у суспільство, так і необхідності захисту дітей, які потерпіли від злочинів, охоплюючи зусилля щодо запобігання їх повторній віктимізації.

Опитування неповнолітніх, вчителів та батьків щодо питань безпеки та кримінальних загроз свідчить про те, що криміногенна ситуація в країні і регіоні зумовлює відповідну віктимогенну напругу у місті, а це, в свою чергу, створює відповідну можливість стати жертвою злочину (особливо це стосується неповнолітніх). Результати відповідей підтвердили достатню розповсюдженість серед батьків відчуття страху за дітей, які можуть стати потенційною жертвою злочинного прояву. Тому батьки намагаються підвищити рівень безпеки своїх дітей, які пізно повертаються додому. На запитання «Коли Ваша дитина пізно повертається додому, чи зустрічаєте Ви її?» батьки відповіли наступним чином: 52 % батьків – завжди, 35 % – інколи, і лише 13 % опитаних – ніколи.

Усі групи респондентів єдині у відповідях щодо обґрунтованості стану тривоги батьків за безпеку дітей. З цим твердженням не згодні менше десяти відсотків дорослих та учнів і 15 % вихованців колонії. Питання безпеки нерозривно пов'язано з оцінкою безпечності середовища та захищеності від злочинних посягань.

Криміногенна ситуація є віддзеркаленням діалектичного зв'язку спрямовуючих та стримуючих сил, що зумовлюють поведінку неповнолітнього у межах вимог закріплених у законі про кримінальну відповідальність.

Автор теорії криміногенної ситуації Є. Бафія розкриває механізм вчинення злочину на межі двох проблем кримінології – проблеми особистості злочинця та проблеми віктимології, на підставі чого розкриваються основні напрямки запобігання злочинності. Вчений-кримінолог у своїй теорії криміногенної ситуації закладає основи аналізу кожного фактору, які діють генетично та динамічно.

Аналіз криміногенно-віктимогенної ситуації базується на пілотному регіональному дослідженні, що поєднує позиції експертів, які безпосередньо пов'язані із реалізацією заходів із запобігання та протидії злочинності, та результатах опитування оцінки рівня безпеки, ефективності профілактичних заходів та уваги, що приділяється

проблемам безпеки і злочинності неповнолітніх у Дніпропетровській області за останні роки.

Експерти, серед яких представники служби у справах дітей, працівники прокуратури (у тому числі ювенальні прокурори), кримінальної міліції у справах дітей, ювенальні судді та психологи не змогли дати однозначну оцінку криміногенній ситуації.

Значна частина неповнолітніх респондентів вагаються з оцінкою ситуації із правопорушеннями неповнолітніх і не можуть визначити її стабільний стан, негативні чи позитивні зрушення. На відміну від неповнолітніх, дорослі були здатні оцінити криміногенну ситуацію в області, тому 87 % вчителів і 89 % батьків висловилися з приводу загального характеру змін.

Як свідчать відповіді респондентів, домінуючим джерелом інформації щодо стану криміногенної ситуації із правопорушеннями неповнолітніх виступають офіційні засоби масової комунікації. Їх пріоритет визнали 68 % батьків, 57 % вчителів, 50 % учнів та 30 % засуджених (середній показник пріоритетності відповідей найвищий – 51,25 %). Власний досвід при оцінці ситуації займає незначне місце – від 9 % до 11 % (в середньому найнижчий пріоритет відповідей – 13,5 %), виключення становлять вихованці колонії – 25 % відповідей. П'ята частина учнів, вчителів та засуджених оцінюють ситуацію із правопорушеннями неповнолітніх, виходячи з неофіційних джерел інформації: досвід членів родини, друзів та чутки від знайомих.

Таким чином, дослідження питань віктимогенності й кримінальних загроз становить підґрунтя для формування політики безпечного середовища та суспільства.

Література

1. Альбрехт Петер-Алексіс Правове і політичне есе про розвиток в системі кримінального правосуддя Німеччини. України власний шлях. Есе німецьких авторів / Петер-Алексіс Альбрехт. – BWV. Berliner Wissenschafts-Verlag, 2013. – С. 37-43.

УДК 343.21 (043.2)

Ярмиш Н. М., д.ю.н., професор,
Національна академія прокуратури України, м. Київ, Україна

ЗВОРОТНА ДІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ В АСПЕКТІ ЗМІН СТАТТІ 364 КК УКРАЇНИ «ЗЛОВЖИВАННЯ ВЛАДОЮ АБО СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ»

Як відомо, стаття 364 Кримінального кодексу України (КК) «Зловживання владою або службовим становищем» останніми роками